

IERSE BRIEVEN 2

Achill Island, 23 juli 1976.

Beste Alie,

Bij deze stuur ik je de monsters schelpen, die ik de laatste tijd heb verzameld. Je brief heb ik ontvangen en je hebt makkelijk kletsen vanuit Zevenaar, maar de ellende blijft. Wat jij voor een geinige vakantiereis hield is één seife van ro...ntberingen. Om maar iets op te noemen: ik heb bovenop de Cliffs van Mohair gestaan zonder dit natuurwonder te kunnen zien. Niets dan dikke mist en vliegende storm. De dollarcheques, die je me hebt meegegeven, pakt niemand aan omdat het bankpersoneel weer eens in staking is. In Cork kon ik er nog een paar verzilveren, maar dat geld is nu bijna op. Ik zit nou afschuwelijk te bezuinigen. Bovendien zijn hier prac-

tisch geen restaurants; in weken heb ik niet warm gegeten, zodat ik snak naar een warme hap. En dat ik op de boot goedkoop tax-free diafilms zou kunnen inslaan, dacht je? Nou, vergeet het maar. Sterke dranken zat, maar een diafilm, ho maar! Nu zoek ik iedere drogist af naar films. Als het eens prijs is dan moet je niet letten op de manier, waarop de films bewaard worden of op de uiterste verkoopdatum. Van de opnames moet je dus niets verwachten. Maar ik zal het papier niet verspillen aan meer jammerklachten. Je auto doet het voortreffelijk en ik jaag de kust af van strand tot strand. Een heel enkele keer valt er wat te verzamelen, maar veel soeps lijkt het me niet. Nog steeds geen Chlamys varia gevonden zoals in Fécamp lag. Er waren enkele dagen met zonneshijn. Voor het drogen van planten is het veel te nat. De verzamelde zeewieren begonnen zo te stinken dat ze te vies waren om weer in zee te donderen. Mossen heb ik volop verzameld. Zelfs het schitterende levermos Pleurozia! In het uiterste zuidwesten vond ik zelfs vliesvaren, Hymenophyllum. Daar heb ik trouwens ook genoten van de Jan van Genten. Ze kwamen als een blok uit de lucht vallen en doken heel diep in de oceaan. Het water was er zo helder, dat je ze vaak onder water kon volgen. Een meesterlijk gezicht. Daar bij Sleah Head heb ik nog leuk gruis gevonden. Misschien levert het iets op. Het ziet zwart van jonge mosseltjes en wit van dito paardezadeltjes. Een soort peper en zout gruis. Intussen is het weer nu iets minder slecht. Ik heb ook mijn eerste Ierse setter gezien en de trui blijft aan. Hier op Achill Island is het een prehistorisch dorado. Dat klopt inderdaad. Op het strand heb ik een mooie doorboorde kraal van laget gevonden. Leuk voor je vitrine in de hall. Maandag ga ik hier vandaan en woensdag steek ik volgens het reisschema over vanuit Rosslare. Als ik op de terugreis nog iets kan verzamelen dan geef ik dat wel even af als ik bij je in de buurt ben. Dag hoor,

KRUIK

"Want met één hand was het onmogelijk
't wild op mijn schouder te torsen;
het was een ontzaggelijk monster."
Od. X; 170-171

Oud-Zevenaar
Hofweg 4
25 juli 1976.

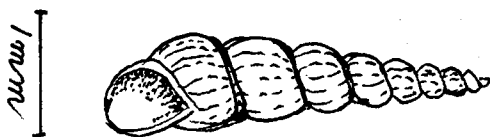
Amice,

Glorie, glorie, gloria!!! O Kruik, wat je me daar al niet verzameld hebt, dat is welhaast ongelooflijk. Een buit van ruim dertig kilogram gruismonsters, aan een keur van oceaanstreanden vergaard. Daar moet gewis heel veel schoons uit te voorschijn komen. Ik kon het niet laten enig gruis van Sleah Head haastig te doorzoeken en zie, wat trof ik daar aan? Zeldzame fraaiigheden met klinkende namen als Turbonilla elegantissima (Mont.), Lepeta fulva (Müll) en Aclis unica (Mont.). Thans zullen deze namen je nog niet veel zeggen, maar als je deze kleinodieën zelf onder het microscoop aanschouwt dan zul je eveneens in

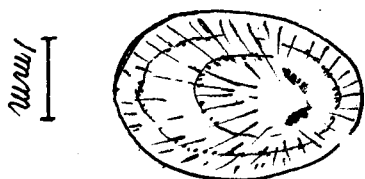
gejubel uitbarsten! Je rusteloze zwerven is rijk beloond en al de ontberingen, die je hebt moeten doorstaan, zullen de vreugde om de verzamelde schatten nog verhogen. Bravo! Alhoewel het nu te laat is wil ik je er toch op wijzen, dat je drukke gereis van strand tot strand wellicht niet de beste wijze van verzamelen is geweest. Het vinden van waardevol gruis hangt immers van verscheidene omstandigheden af. waarvan toeval er één is. Inderdaad kun je door snel voort te flitsen om her en der stranden te bezoeken de geluksfactor verhogen. Maar door het toepassen van deze tactiek kan het gebeuren, dat je de stranden tijdens hoge vloed bezoekt en dan is zulk een bezoek nutteloos daar het om de fijnste afzettingen van schelpjes gaat. Het weer is een andere, doch zeer belangrijke omstandigheid. Bij storm en ontij is de kans op goede vangsten gering, dacht ik. Een aanhoudende, aflandige bries wordt door velen als heel gunstig beschouwd. Dan kan er immers een landwaartse stroming over de zeebodem ontstaan, waarmee de schulpjes naar het strand worden gevoerd.

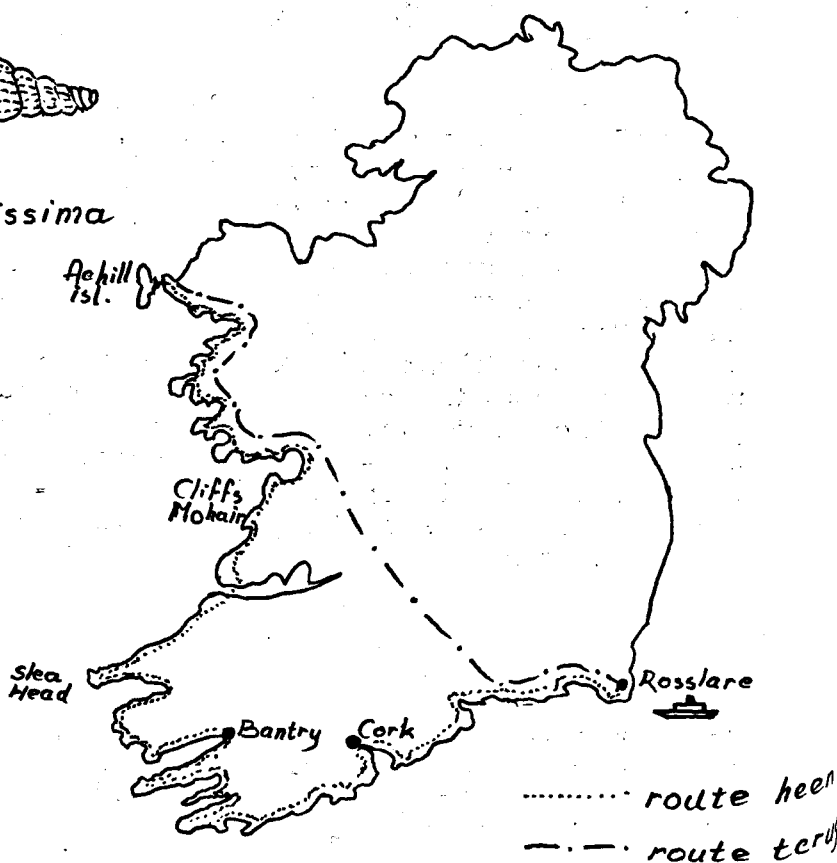
Turbonilla elegantissima

Aclis unica

Lepeta fulva

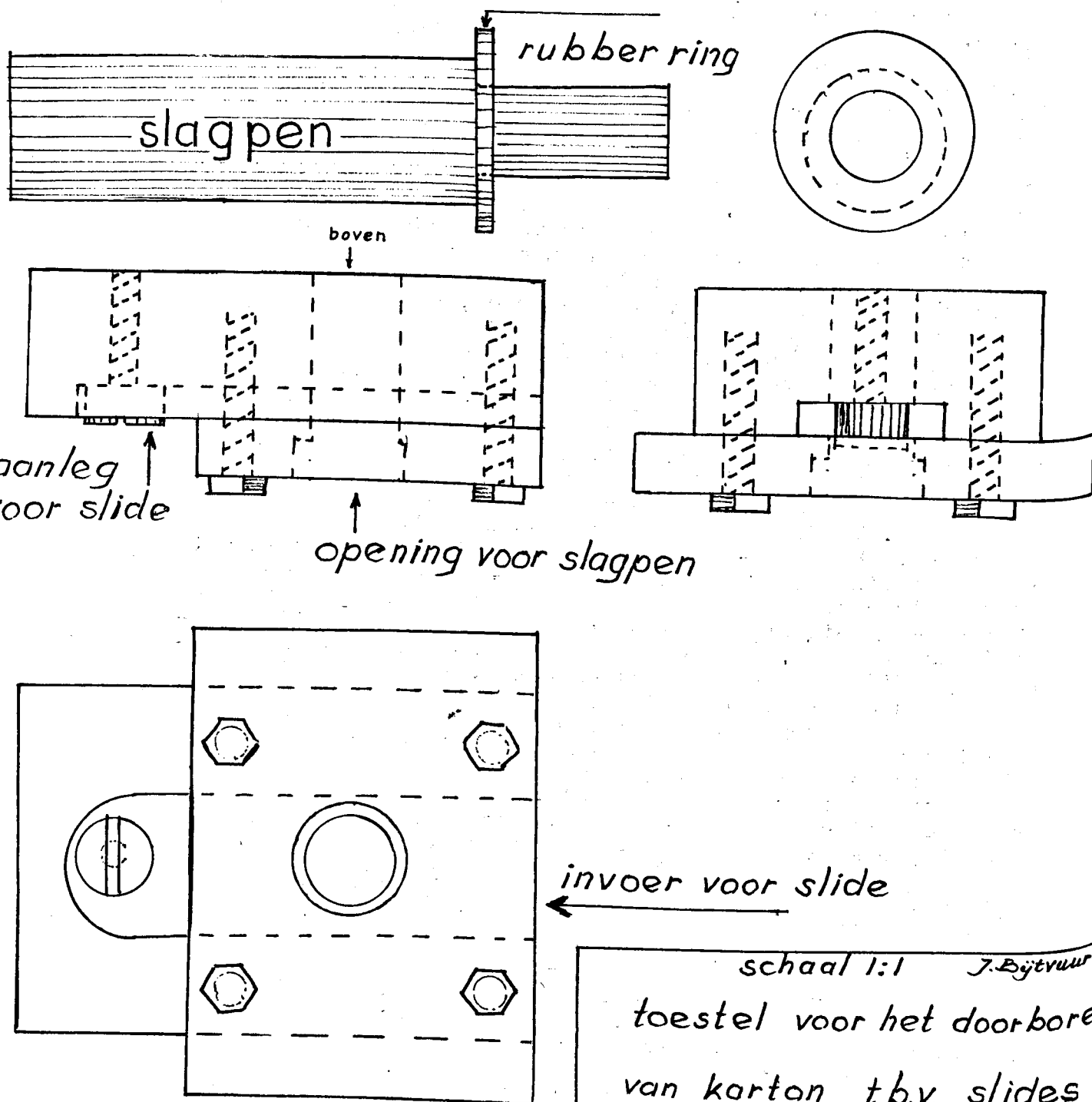
Eenmaal heb ik zo een proces bij aflopend tij in Bretagne waargenomen. Op een mooie, bijna windstille morgen werden met de grootste omzichtigheid hoorntjes en ander fijn zeegruis door iedere golfbeweging op het strand neergevlijd. Ook de helling van de kust speelt een heel belangrijke rol. Bij een zachtglooiende helling kan het materiaal immers bij stukjes en beetjes kustwaarts worden gevoerd. Doch bij een steil aflopende kust kan daar geen sprake van zijn. Daar zal alleen bij grof geweld zwaar materiaal door de baren worden opgeworpen, dat door zulk een ruw transport als regel deerlijk gehavend wordt. Alle schatten welke op het strand zijn gedeponneerd, kunnen bij een volgende vloed wederom in zee terecht komen en door ruwe golven worden verzwolgen. Bij gunstig weer is daarom de grootste spoed

geboden als men wil verzamelen. Behalve de voornoemde hoe-
danigheden is ook die van de bodem voor de kust bepalend
voor het welslagen bij het speuren. Bestaat de bodem uit
grof materiaal dan zal een over de bodem schurende stroom
de schelpen hooguit van het ene kuiltje in het andere
spoelen en bij uitzondering zullen ze op het strand wor-
den geworpen. En zelfs dan is het fijne materiaal voor
de malacoloog moeilijk te vinden en te verzamelen. Het
zullen de licht glooiende zandstrandjes zijn, die bij
uitstek geschikt zijn om schelpengruis te verzamelen.
De meeste kans zal men hebben aan zo een strand bij een
kust met een grote verscheidenheid aan onderzeese terrein-
typen. Als er rotspartijen zijn, verschillende bodem-
structuren, onvervuilde uitmondende beekjes en riviertjes
enzovoorts. Bij een zodanig gevarieerd onderzees landschap
kan een rijke flora en fauna gedijen en is een rijk ge-
schakeerde oogst mogelijk. Wijlen dr. Van Regteren Altena
zei mij eens, dat eilanden voor de kust de voedselrijkdom
in zee kunnen verhogen, doordat de zeestromingen aldaar
turbulenties opwekken, die voedselrijke bodemdeeltjes op-
wervelen. Aldus kunnen opgeloste voedingsstoffen wijd
worden verbreid. Als er bovendien nog een kleine baai
is, waarbinnen het bodemmateriaal wordt opgevangen en
in alle rust hogerop kan worden afgezet, dan is dat een
ideale plek om te gaan zoeken.

Als je weer eens een verzameltocht zou maken, mijn
beste Kruik, dan zou je tevoren zorgvuldig de kaart moe-
ten bestuderen en bij medemalacologen te rade moeten gaan,
om een positie in te nemen van waaruit je bij goede weers-
omstandigheden snel diverse strandjes en baaien af kunt
zoeken. In 1980 en 1981 zal er nog heel wat over deze
materie worden geschreven in het CB. In no. 195 van juni
1980 zal A. Verduin deze opvattingen gedeeltelijk onder-
schrijven. Hij schrijft dan, dat men ook wel gruis in het
water kan vinden. Misschien is het in zo'n geval reeds
overspoeld door een opkomende vloed. In CB 202 van oktober
1981 spreekt Biekart van zijn teleurstelling dat hij tever-
geefs zoekt op plekken, waar anderen rijke buit hebben ver-
zameld. Mij dunk dat dit alles goed verklaarbaar is. Het
is spijtig dat al deze inzichten te berde gebracht worden
als je je inscheept voor de thuisreis. Bij het vluchtig
bekijken van de vele monsters valt het mij op dat nagenoeg
elk monster een eigen karakter heeft. Er zijn steeds an-
dere soorten of groepen van soorten, die domineren en de
partij een eigen aanzien geven. Je sprak reeds van peper
en zout-gruis, waarin Mytilus en Anomia overheersen. Zo
heb je ook gruis verzameld waarin Rissoa parva (da Costa)
domineert of waarin Littorina obtusata (L.) het hoofdbe-
standdeel uitmaakt. Dan weer zijn het Nassarius incrassa-
tus (Str.) of Patina¹ pellucida (L.) die de boventoon
voeren of verschillende soorten Tellina's. In een monster
met grover materiaal bevindt zich weer veel Turritella
communis Ris. Ik vermoed dat dit verschijnsel niet alleen
te verklaren is door aan te nemen, dat de betreffende
soorten ter plaatse zouden domineren. Misschien is het
de zee, die selecteert, misschien houdt het verband met
trekbewegingen, massaal afsterven om welke reden dan ook
of andere oorzaken. Het zal wel een samenspel van factoren
zijn en het verschijnsel is mij interessant genoeg om het
in gedachten te houden en nieuwe voorvallen nauwkeurig te
observeren en te beschrijven. Doch nu wil ik niet langer

1. = Helcion. Redaktie.

verwijlen bij deze vooronderstellingen, hoe nuttig dat ook zijn mag. Wel, ik zou je nog schrijven over mijn slides, die thans zo handig en goed vervaardigd kunnen worden met behulp van het toestel waar ik van sprak in mijn vorige brief. Ja, met éne klap met de botte bijl op de slagpen sla ik door het karton heen. Aanvankelijk beplakte ik de slides bovenop met prachtig ivoorkarton, doch omdat dit materiaal uit verschillende lagen bestaat, ontstonden er rafels rond de ring. Nu ik zwaar tekenpapier

aanwend gaat het voortreffelijk. De werktekening sluit ik naar belofte in. En dan nog die lagetten kraal! O, wat een vreselijke flater heb ik daarmee begaan. Dr. Van Doorn, die de schilderijen kwam spannen, is van mening dat het 't mondstukje van een pijp is, waarop ik de kraal of wat het dan ook zijn moge, onmiddellijk uit de vitrine heb verwijderd. Als je teruggekeerd bent in ons goede Vaderland kom dan direct naar Oud-Zevenaar. We zullen een groots tuinfeest houden onder de parasols om je succesvolle reis te vieren. Joost stelt reeds een schitterend menu samen en hij mag ook de Bordeaux van '47 aanwenden. Commandant Bouwman van 'Sint Martinus' zal met zijn corps en de vendeliers een serenade uitbrengen, doch de tuba zit in Tirol, naar zijn zeggen. Ook de freules hebben toegezegd. Wij verheugen ons allen ten zeerste op je spoedige terugkeer.

tot spoedig weerzien,

je Alie

van Byvanck tot Seventer.